

Journal of Applied Managerial Market Research

JAMMR

فصلنامه

پژوهش های کاربردی مدیریت بازار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

سال دهم، شماره ۳۷، زمستان ۱۴۰۳

ONLINE ISSN: 2538-533X

Sponsored and Indexed by
CIVILICA
We Respect the Science

jammr.ir

OPEN

ACCESS

CC BY 4.0 DEED

Attribution 4.0 International

فصلنامه پژوهش‌های کاربردی مدیریت بازار

Journal of Applied Managerial Market Research

JAMMR

صاحب امتیاز و سردبیر: علی ایرانمنش

فصلنامه پژوهش‌های کاربردی مدیریت بازار
مدیر مسئول: دکتر الهام هادی

Journal of Applied Managerial Market Research
مدیر هنری: دکتر سارا ارجمند

ویراستار: دکتر زهرا شیردره

هیئت تحریریه: دکتر حسن اسماعیل پور، دکتر اصغر مشبکی، دکتر ناصر حری، دکتر پیمان غفاری، دکتر شراره
رخشان، دکتر مجتبی رحمانی، دکتر محمد شریعتی، مهندس حسین ایگدر.

نشانی: اصفهان، خیابان پروین، خیابان حکیم شفایی سوم، مجتمع آرمان، واحد ۶۴

کد پستی: ۸۱۹۹۸۶۵۸۵۳

تلفن: ۰۳۱۳۱۳۱۹۶۶۸

پست الکترونیک: info@jammr.ir

وب سایت: www.jammr.ir

واکاوی آموزش ارزش‌های کاری در مدیریت امور مالی

علی جهان بیک لوئی

مدرس گروه حسابداری دانشگاه پیام نور واحد قائم شهر

jahanbeyk@yahoo.com

چکیده

رفتار انسان‌ها در جوامع مختلف، به مجموعه باید و نباید‌ها و جهان بینی آن جامعه بستگی دارد و سازنده شرایطی است که می‌تواند موجب دستیابی به کمال و آرامش گردد و یا اینکه رنج و محنت را برای افراد پدید آورد. درستکاری، صداقت، نوع دوستی، رازداری و صفاتی از این قبیل، ارزش‌هایی هستند که مورد تأیید ادیان و ملل مختلف می‌باشد و در مقابل این ارزش‌های کاری، رفتارهایی همچون خدعه، فریب، تقلب و غیره قرار گرفته‌اند که نتایج آزار دهنده و ناپسندی را به همراه دارند. فضائل اخلاقی سرچشمه کمال و سعادت بوده و رذائل اخلاقی ناهنجاری‌هایی هستند که امروزه بشر به آنها مبتلا گشته و تا حد زیادی از تسلط لذائذ شخصی بر ارزش‌های کاری سرچشمه می‌گیرد. با توجه به اینکه حسابداران با اطلاعات اشخاص و موسسات تجاری بیشماری سرو کار داشته و اتخاذ تصمیم بر مبنای اطلاعات تهیه شده بوسیله حسابداران، تأثیر بسزایی بر زندگی تک تک افراد دارد.

واژگان کلیدی: ارزش‌های کاری، کدهای رفتاری، آموزش حسابداری.

مقدمه

بازارهای سرمایه برای تخصیص بهینه منابع و توسعه سرمایه گذاری در مؤسسات، به اطلاعات مالی مطمئن و قابل اعتماد نیاز دارند و حسابداران در تهیه و اطمینان بخشی این اطلاعات، با انجام فرآیند حسابرسی نقش مهمی در این زمینه ایفا می‌در واقع تداوم حیات حرفه حسابداری منوط به کیفیت خدماتی است که ارائه می‌کند و اعتماد و اعتباری است که در نتیجه ارائه این خدمات به دست می‌آورد. این اعتماد و اعتبار، سرمایه اصلی هر حرفه است و وظیفه هر حرفه و اعضای آن، حفظ سرمایه به دست آمده است.

ضوابط رفتاری و اخلاقی، مهمترین خط مشی هر حرفه را تشکیل می‌دهد و در برگیرنده مواردی از جمله ویژگی‌های اصلی هر حرفه و روابط اعضای حرفه با یکدیگر و جامعه است که می‌توان از آن به عنوان اصول اخلاقی در حسابداری یاد کرد. همچنین اصول اخلاقی یکی از جنبه‌های با اهمیت حرفه حسابداران مدیریت را تشکیل می‌دهد که در عمل این اصول را رعایت می‌کنند. می‌توان آئین رفتار حرفه‌ای را در قالب تعهد حسابداری مدیریت خلاصه کرد، یعنی او متعهد می‌شود خدماتی سودمند به مدیریت ارائه کند و این تعهدات بدان معنی است که حسابداران برای ارائه خدمات اثربخش به مدیریت باید دارای شایستگی، تخصص، صداقت، رازداری و اعتماد باشند.

ضرورت آموزش اخلاق در حسابداری

تحقیقات نشان داده است که دانشجویان می‌توانند توانایی استدلال اخلاق خود را با تمرین و ممارست بهبود بخشند. آموزش حسابداری می‌تواند به عنوان ابزاری برای دست‌یابی به کمال مطلوب، با معرفی مبانی ارزش‌های کاری و کمک به دانشجویان حسابداری در جهت کسب نکات اخلاقی به کار رود. بیشتر افراد معتقدند که نمی‌توان رفتار فردی که شرارت را سرلوحه کار خود قرار داده است تغییر داد، اما نکته مهم این است که دوره‌های آموزش اخلاقی می‌تواند افرادی را که از لحاظ اخلاقی ضعیف هستند، به کسب فضایل اخلاقی تشویق نموده و به این وسیله دانشجویان را در جهت رسیدن به معیارهای درستکاری هدایت کند این کار از یک سو موجب افزایش توانایی استدلال اخلاقی در دانشجویان و از سوی دیگر باعث ایجاد تعهد برای بکارگیری این مباحث اخلاقی می‌شود.

آموزش اخلاق در دوره های مختلف تحصیلی حسابداری

تحقیقات معروف کولبرگ بر این موضوع اشاره دارد که با اجرای دوره های آموزشی برای دانشجویان می توان در حرفه های تخصصی مانند استدلال اخلاقی آنها را به سطحی بالاتر از سطح قبلی افزایش داد. حسابداری، موضوع آموزش اخلاقیات بسیار با اهمیت است، زیرا مردم رسماً خواستار اجرای اصول اخلاقی از سوی حسابداران هستند. اگرچه ممکن است فردی با داشتن درک بالایی از اصول اخلاقی باز هم در عمل مرتکب عمل غیر اخلاقی گردد، اما به طور منطقی افزایش توانایی استدلال اخلاقی، در رویارویی با شرایط پیچیده تصمیم گیری به افراد کمک می نماید. در سال ۱۹۸۹ انجمن حسابداران رسمی آمریکا به منظور بهبود و توسعه آموزش در رشته حسابداری، را تشکیل داد. این کمیته پس از بررسی توان علمی فارغ التحصیلان، (AECC) کمیته تغییر در شیوه آموزش حسابداری درخواست تغییر در شیوه آموزش رشته حسابداری را عنوان نمود. این کمیته خواستار افزایش دانش عمومی، مهارت های فکری، خلاقیت، روابط عمومی، دانش تجاری، مهارت تجربی و عملی حسابداری و بهبود ویژگی های شخصیتی در ابعاد مختلفی موجب توسعه دانش در دانشجویان رشته حسابداری (AECC) حسابداران بود.

امروزه در دانشگاه های مختلف ایالت متحده که مرتبط با رشته های کسب و کار است، شیوه های مختلفی برای آموزش اصول اخلاقی در برنامه تحصیلی دانشجویان به کار می رود. تعدادی از دانشگاه ها به دوره اخلاق و کسب و کار به شکل مشترک می پردازند. دروس اخلاقی توسط اساتید مجرب در کلاس های فلسفه و مطالعات دینی، به صورت جدا تدریس می شود.

همچنین در ایالت آریزونا آموزش قوانین اخلاقی به دانشجویان دوره لیسانس مرتبط با رشته های تجاری و مالی ارائه می گردد. دوره های آموزش اخلاق در حسابداری می تواند فرصت های خوبی برای تشویق دانشجویان در جهت عمل بر مبنای اخلاق گردد و یک انضباط اخلاقی در حرفه حسابداری به وجود آورد. یکی از سرفصل های اصلی کلاس های فلسفه، آموزش مباحث اخلاقی می باشد که دانشجویان ممکن است یک دوره خاص از اخلاق کسب و کار را انتخاب نمایند. با توجه به اینکه ممکن است موضوعاتی که دانشجویان در دوره های اخلاقی فراگرفته اند، پس از فراغت از تحصیل و در محیط شغلی تکرار شوند، بنابراین دوره های اخلاقی در کلاس های مختلف تجاری، مالی و حسابداری در مقطع لیسانس و در بین فارغ التحصیلان و شاغلان

ترکیب می‌گردد. همزمان با تحصیل دانشجویان در دانشگاه، ارزش‌های اخلاقی و اصول حرفه‌ای مربوط به آنان نیز ارائه می‌گردد و آنها با این وجود می‌توانند ارزش‌های درونی شده را در تصمیم‌گیری کسب و کار دخالت دهند. بنابراین دانشجویان حسابداری نیازمند دوره‌هایی در ارتباط با اخلاق کسب و کار هستند، که به آنها وسعت دید دهد و مباحث اخلاقی را در مدل و الگوی تصمیم‌گیری خویش مد نظر قرار دهند.

کدهای اخلاقی و رفتاری

کد اخلاقی می‌تواند توسط یک حرفه برای محدود نمودن عضویت یا ایجاد رقابت در بین افراد برای دستیابی به جایگاه آن حرفه تدوین شود. این کدها می‌توانند به عنوان یک شیوه رسمی در هر حرفه تدوین شود و به افراد جامعه اعلام نماید که حرفه براساس یک دستورالعمل اخلاقی مورد اعتماد و اطمینان می‌باشد. این کدها به طور ضمنی بیان می‌نمایند که افراد عضو در حرفه، به طور شایسته‌ای ویژگی‌های کیفی مهارت‌های حرفه‌ای را در عمل به کار می‌گیرند.

Journal of Applied Managerial Market Research

آئین رفتار حرفه‌ای از دیدگاه انجمن حسابداران مدیریت

رهنمودهایی برای رفتار حسابداران بر مبنای اصول «انجمن حسابداران مدیریت» آئین رفتار حرفه‌ای ارائه شده به وسیله اخلاقی ارائه می‌نماید. آئین رفتار حرفه‌ای مصوب توسط انجمن حسابداران مدیریت حداقل استانداردهای رفتاری را مشخص می‌نماید تا حسابداران با کاربرد این استانداردها بتواند حرفه خود را تقویت نماید و رابطه مطمئن و قابل اعتمادی را برای جلب اعتماد مدیران و سایر استفاده‌کنندگان به وجود آورند. حسابداران در برابر حرفه، مردم و سازمان‌ها و موسساتی که در آن مشغول به کار هستند، تعهداتی دارند. با پذیرفتن این تعهدات انجمن حسابداری مدیریت استانداردهایی را به عنوان آئین رفتار حرفه‌ای حسابداران مدیریت اعلام کرده که پایبندی به آنها یکی از ضروریات برای دستیابی به اهداف حسابداری مدیریت می‌باشد. حسابداران مدیریت نباید برخلاف این استانداردها عمل نمایند و نیز نباید مسئولیت اعمال خلاف صورت گرفته از سوی دیگران را بپذیرند.

آموزش ارزش‌های اخلاقی به صورت مداوم

هنگامی که حسابداران وارد دنیای تجارت می‌شوند، باید توانایی بر عهده گرفتن مسئولیت‌های اجتماعی حرفه را داشته باشند. این توانایی حسابداران را قادر می‌سازد تا در زمان مورد نیاز تصمیماتی منطقی و عقلایی اتخاذ نمایند. به طور حتم با برگزاری دوره‌های منسجم و منظم در رابطه با اخلاق حرفه‌ای می‌توان ارزش‌های اخلاقی را در بین حسابداران ارتقاء داد. دوره‌های اخلاق تجاری باید با صراحت جایگاه ارزش‌ها را بیان نمایند. تشخیص مباحث اخلاقی به شکل صریح و روشن باید سریعاً در دستور کار برنامه‌های آموزش حسابداری قرار گیرد که یکی از این مباحث می‌تواند مربوط به اخلاق تجاری در موسسات باشد.

در مواردی که فرد واقعاً از اتخاذ تصمیم ناتوان است، باید با کمک استانداردهای اخلاقی از پیش تعریف شده بهترین تصمیم‌گیری را انجام دهد، که البته این کار بدون تدوین استانداردهای فراگیر و جامع امکانپذیر نخواهد بود. این حالت زمانی رخ خواهد داد که آموزش حسابداری، دانشجویان را با دیدگاه‌های متفاوت اخلاقی آشنا سازد و این یک آرمان معقول برای حرفه حسابداری به شمار می‌آید. سلامت و تندرستی سازمان‌ها و موسسات به همکاری کارمندان، مشتریان، مدیران و کسانی که به نوعی با سازمان در ارتباط هستند بستگی دارد و حسابداران باید با در نظر گرفتن منافع عمومی جامعه فعالیت نمایند.

نتیجه‌گیری

حرفه‌ها در جوامع مختلف، فقط به واسطه تعامل با افراد آن ایجاد شده‌اند. مقوله رعایت اخلاق و رفتار حرفه‌ای فقط در سایه رعایت منافع عمومی مطرح می‌شود، یعنی در بحث اخلاق و رفتار حرفه‌ای جنبه عمومی آن مد نظر قرار می‌گیرد و عامل اصلی آن نیز رعایت منافع عمومی می‌باشد، چرا که موجب پذیرش وظیفه و مسئولیت در قبال جامعه و جلب اعتماد عمومی به حرفه می‌شود. نکته مهمی که باید مد نظر قرار گیرد، ایجاد فضای مناسب در جهت بهبود و ارتقاء اخلاق حرفه‌ای در میان حسابداران و حساب‌برسان است. ارائه اصول و آئین اخلاق حرفه‌ای و ارزش‌های والای انسانی در دوره‌های تحصیلی دانشجویان رشته‌های حرفه حسابداری موجب بهبود و رشد تفکر اخلاقی و حذف و تهذیب رفتارهای ضد اخلاقی خواهد گردید و می‌تواند به تقویت رفتار و استدلال اخلاقی دانشجویان کمک نماید.

در حرفه‌های تخصصی مانند حسابداری، موضوع آموزشی اخلاقیات بسیار با اهمیت است، زیرا مردم رسماً خواستار اجرای اصول اخلاقی از سوی حسابداران هستند. اگر چه ممکن است فردی با داشتن درک بالایی از اصول اخلاقی بازهم در عمل مرتکب عمل غیراخلاقی گردد، اما به طور منطقی افزایش توانایی استدلال اخلاقی، در رویارویی با شرایط پیچیده تصمیم‌گیری به افراد کمک می‌کند. همه انجمن‌های حسابداری حرفه‌ای کدهایی از اخلاق دارند که عضوهایشان از آن پیروی می‌کنند. اما در کسب و کارهای جهان به مواردی از تقلب و لغزش اخلاقی اصرار می‌ورزند. در واقع برنامه‌های آموزش اخلاق به طوری باید پایه‌ریزی شود که این لغزش‌ها و انحرافات اخلاقی را کم‌رنگ کند. این برنامه‌های آموزشی را می‌توان با رعایت مستمر اصول اخلاقی و آئین رفتار حرفه‌ای و همچنین ایجاد کلاس‌هایی در طی دوره لیسانس و مرتبط کردن آن با شرایط شغلی آینده دانشجویان فراهم کرد.

Journal of Applied Managerial Market Research

JAMMR

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

۱. بزرگ اصل ، موسی، صورت های مالی (جاد اول)، سازمان حسابرسی – مدیریت تدوین استانداردها، چاپ چهارم، سال ۱۳۸۵.
۲. لوچر، چن ، لن، حسابداری مدیریت با تأکید بر دیدگاه استراتژیک ، ترجمه پارسائیان، علی، انتشارات ترمه، چاپ دوم، سال ۱۳۸۷ .
۳. علی مدد، مصطفی، درآمدی بر اخلاق و آئین رفتار حرفه ای ، فصلنامه حسابرسی ، شماره ۲۷، تابستان ۱۳۸۳.
۴. مهدوی خو، مهدی، ختن لو، محسن، «تبیین جایگاه ارزش های اخلاقی در حرفه حسابداری»، همایش ملی چشم انداز آتی حسابداری و حسابرسی، بناب، ۱۳۸۷.
۵. Alfonso, O.R. (۲۰۰۷) , Approaches to Teaching Ethics in Accounting Education, Niagara University.
۶. Williams, Jan, How is Professional Ethics Being Taught?
<http://www.nasba.org/nasbaweb/NASBAWeb.nsf/PS/>
۷. IFAC Ethics Committee, Code of Ethics for Professional Accountants,
http://www.ifac.org/Members/Downloads/۲۰۰۵_Code_of_Ethics.pdf, ۲۰۰۵.
۸. IES ۴ Professional Values, Ethics and Attitudes, International Federation of Accountants, http://www.ifac.org/Members/Downloads/IES_۴.pdf, ۲۰۰۳.
۹. Introduction to International Accounting Education Standards,
<http://www.ifac.org/Members/Downloads/IES-Introduction.pdf>, ۲۰۰۳.